

Csáky Anna

Győr egyik arca

A Győri Antológia és alkotóközössége

A *Győri Antológia* a köréje szerveződött alkotóközösség (Győri Antológia Irodalmi és Művészeti Alkotó Közösség, röviden GYAK) évente megjelenő közös könyve. Felelős szerkesztője, valamint egyik szerzője is: Csáky Anna.

Az első kötet 2000-ben 1000 példányban látott napvilágot tíz költő száz versével, az alkotók fényképes bemutatóival, apró grafikákkal, Győrt ábrázoló címlapfotóval, Sárjai Anikó költő szerkesztésében és a Holdudvar Társaság kiadásában.

A szerzők nem alkottak valódi közösséget, nagy részük évenként változott, de győriek voltak, s a könyv fokozatosan a város kulturális életének egyik arcává vált.

2005-től a szerkesztő halála után Csáky Anna nyugdíjas tanár-költő vette át az antológia szerkesztését, és fogott hozzá egy állandó alkotóközösség megszervezéséhez. A fekete-fehér nyomású könyv új szerzőkkel, kisprózai, valamint képzőművészeti alkotásokkal bővült, majd 2009-től a tizedik, jubileumi kötet az Önkormányzat anyagi támogatásának köszönhetően teljesen megújult formában, 22 alkotóval került az olvasók kezébe. A szerkesztési munkákat Molnár György gépészmérnök, fotós újságíró, karikaturista, fafaragó, művészetbarát segítette, valamint a színes címlapfotókat és betéteket is ő készítette. A könyv méretei, szerkezete, terjedelme megváltozott, elnyerte mai formáját. A szerzőknek a kötet végén addig olvasható arcképes bemutatói lerövidültek, és közvetlenül a művek elé kerültek, előszó helyett pedig a szerkesztő által megfogalmazott fülszöveg tartalmazta a szerzőknek az olvasókhoz intézett közös üzenetét. Színes képzőművészeti alkotások, fotók gazdagították a kiadványt, emellett a kiváló nyomdatechnika, a jó minőségű lapok is egyedülállóvá tették.

A 2009-ben megjelent, 10. jubileumi (és attól kezdve mindegyik) kötet címet is kapott (*Sámándobtól harangszóig*), azzal a céllal, hogy az egyébként sokszínű témájú, mondanivalójú kiadvány legfontosabb üzenetét fogalmazza meg. A cím jelzésértékű volt: ars poetica. Kifejezte a szerzőkörnek az alkotás erejébe vetett hitét, az ősi nagy mágusok, varázslók, sámánok (költők) átörökített közösségszolgáló- és formáló, világmegváltó- és teremtő szerepét, a lélekhitnek azt a változatát, mely a kiválasztottsághoz kapcsolódik, s csatlakozik a keresztény kultúra szellemiségéhez. A címlapfotó is (a győri Ráctemplom képe) ehhez az üzenethez illeszkedett. A kötet *In memoriam* című melléklettel indult, s azoknak a szerzőtársaknak állított emléket, akik már nem voltak az élők sorában. Az alkotóközösség a róluk írt méltatással és egy-egy versük közlésével fejezte ki főhajtását előttük.

A jubileumi kötethez egy, az antológia történetét, valamint a közösség kulturális tevékenységét színes fotókkal illusztráló aranykötésű könyvecske is társult. A szöveget Kecskés Rózsa, képanyagát Molnár György készítette.

A *Győri Antológia 2010 Üzenetek* címmel került az olvasók kezébe. A 23 szerző (író, költő, képzőművész, fotós) a szépség erejével érvelve, vagy ellenkezőleg: a riasztó jelenségek megjelenítésével fordult az olvasókhöz a kor legégetőbb kérdéseinek (az ember erkölcsi romlása, a Föld rohamos pusztulása, környezetszennyezés stb.) felvetésével, múltbeli vagy bibliai történések és nagyszerű jellemek, pozitív eszmények (a munka megbecsülése, a szenvedés tisztító ereje, mély erkölcsiség, a szerelem szépsége, hűség a hazához, a szülőföldhöz stb.) szép példáival. „A művészet – üzenet. Üzenet annak, aki valamiféle katarzis-élményt átélve, kíván gazdagodni, tanulni, kérdéseire választ kapni, a műalkotás által feltárt világban utazva” – olvashattuk a könyv fülszövegében. A címlapfotón a győri Kossuth-híd mellett álló Nepomuki Szent János szobra volt látható. A felelős szerkesztő, Csáky Anna munkáját szerkesztőbizottság (Cseke J. Szabolcs költő, Molnár György fotós, Rác Katalin író) segítette.

A *Győri Antológia 2011 a Szárnyalás* címet kapta újakkal bővült 25 állandó alkotó és hat győztes pályázó munkáival. A szerkesztőbizottsághoz Varga Lajossal csatlakozott. A cím egyrészt a javuló csapatmunka eredményeként megnövekedett alkotókedvre utalt, másrészt kifejezte az embernek, az ég és föld fiának a földtől való elrugaszkodására irányuló vágyát is. A végesség tudatában és állapotában a művész, ha rövid időre is, megtapasztalja a végtelenség élményét, egyfajta emelkedettséget, mikor az alkotás létrejön. Az olvasó pedig általa részesül a fenségesség, a felfoghatatlanság, a mérhetetlenség élményében. Az alkotóképeség talán az egyetlen adottság, mely az embert a felsőbbrendű világ felé közelíti a léleknek az ég felé való szárnyalása. Általa az ember bekapcsolódhat a Teremtés folyamatába. Ezt kívánták tudatosítani az antológia szerzői a címmel, valamint a címlapon látható győri nevezetességgel is: a felröppenni, szárnyalni induló turulmadár művészi fotójával.

A *Győri Antológia 2012 Eleven katedrális* címmel jelent meg Ámon Éva Mesefa című művével a borítón. A szerkesztőbizottságban Varga Lajost Gősi Vali váltotta fel. A kötet 25 állandó szerző alkotásai mellett öt pályázó munkáit is tartalmazta.

A címlapon látható gyönyörű szürreális kép többet mondott egy fa ábrázolásánál: a világfát, a mesék égig érő fáját jelentette, a fát mint csodálatos természeti tüneményt, a sokféle életet hordozó, tápláló, eltartó és megtartó, elevenen lüktető organizmust, fölfelé törekvő, sokféle elágazó karokkal, melyet égiek és földiek egyaránt csodálnak. Olyan, mint egy katedrális, minden porcikája imát mormol. A fa az Élet, a Szépség jelképe, a Teremtés remekműve. Általa a könyv alkotói fontos üzenettel fordulnak az olvasókhöz: „Óvjuk a fát! – Isten lakik benne.” A

famotívum az antológiaközösséget, annak szerteágazó, gazdag teremtőmunkáját is jelentette.

A Győri antológia 2013 *Határtalanul* címmel 28 győri szerző munkáit tartalmazta. Ehhez csatlakoztak a kötetben első ízben közzétett *Kilátó* című fejezet alkotóinak: öt felvidéki magyar írónak, költőnek (Csóka Ferenc, Hodossy Gyula, Kulcsár Ferenc, Nagy Erika, Zirig Árpád) az írásai. Az antológiaközösség ezzel a fejezettel utat nyitott más irodalmi-művészeti alkotócsoportok felé, jelen esetben a határon túl alkotó kiemelkedő írók, költők műveinek közlésével nemzeti nyelvünk és kultúránk határokon átívelő fontosságát hangsúlyozva. A határtalanság élményét az ember a természetből vagy egy-egy műalkotásból, esetleg valami bátor tudományos kísérletből merítheti. Ezt sugallta Varga Imrének a borítón látható Sárkányrepülő című szobra, mely a győri Széchenyi István Egyetem parkjában áll.

A kötetben szereplő művek az alkotói szellem szabadságát, a valóság sokoldalú, bátor szókimondással történő feltárását is hangsúlyozták.

A *Győri Antológia 2014* jubileumi kiadásban a szerzők cím helyett a 15. számot tüntették fel a borítón az addig megjelent összes kötet címlapfotójával együtt. Az első „fülön” Csáky Anna *Hajnali kiáltók* című verse, a hátsón pedig az olvasókhoz intézett üzenete volt olvasható.

A kiadvány összegző szándékkal készült: az addigi kötetek legfontosabb üzeneteit tartalmazta, a közösség életének ünnepi eseményeit pedig színes fotók szemléltették.

A 15. az antológiakötetek sokféleségét, a különféle foglalkozású, életkorú, képzettségű szerzők által létrehozott alkotások változatosságát, a valósághoz való sokféle viszonyulásukat, a művek műfaji gazdagságát (hosszabb-rövidebb versek, kisprózák, mesék, regényrészletek, publicisztikai írások, visszaemlékezések, abszurd történetek stb.) emelte ki. Figyelemre méltó az írások érzelmi-hangulati hullámlása, változatos hangneme. A képzőművészeti alkotások (a különböző technikákkal készült festmények, kisgrafikák, fa-és kerámiaszobrok, textilmunkák) színes fotói nagymértékben emelték a kötetek színvonalát, igazodva a címekben megfogalmazott üzenetekhez.

Ez a kiadvány három egységből állt: az állandó szerzők alkotásaiból, a *Kilátó* című fejezetből, valamint a díjnyertes pályázók írásaiból. A *Kilátó* című fejezet ezúttal a székesfehérvári Vörösmarty Társaság néhány szerzőjének (Balajthy Ferenc, Bobory Zoltán, László Zsolt, Saitos Lajos, Szegedi Kovács György) műveit tartalmazta, bizonyítva az antológiaközösség jó kapcsolatteremtő képességét.

A legutóbbi kötet, a *Győri Antológia 2015 Válasz-Utak* címmel több jelentést is hordoz. A különféle (lírai, prózai, képzőművészeti) alkotások a valóság sokoldalú bemutatása mellett megoldásokat kínálnak a felvetett problémákra. Az összetett

szavas cím mindegyik tagja külön-külön is, valamint egybeolvasva is jelentéseket hordoz. A sokféle műfajú alkotások az utak és válaszutak gazdag tárházát vonultatják fel attól függően, lírai, prózai vagy képzőművészeti munkáról van-e szó. A versek pl. a szerzői élményeken keresztül a szépség erejével mozgatják meg az emberi lelket, a képzőművészeti alkotások, fotók a láttatás eszközével, a prózai munkák pedig a múltból és a jelenből merített példák felvonultatásával adnak válaszokat a kor emberét leginkább foglalkoztató kérdésekre. Ezt szolgálja az első „fűlön” olvasható *Gyémánt út* című vers (Csáky Anna írása) is.

A könyv három fejezetre tagolódik: az immár 30 főből álló alkotógárda műveit tartalmazó egységre, a *Kilátó* című fejezetre, mely kiemelkedő kortárs alkotók (Baranyi Ferenc, Böröndi Lajos, Czigány György, Csiby Mihály, Gombár Endre, Kopócs Tibor) munkáiból ad ízelítőt, végül a nyertes pályázók írásait tartalmazó részre.

A *Győri Antológia* igazi győri kiadvány, Győr egyik arca: győriek, Győr környékiek a szerzők, a művek a város iránti szeretetet sugározzák, bemutatva múltját, jelenét, a róla szóló vallomásokat. A színes győri címlapfotók a kötetek alapüzeneteihez csatlakoznak. A *Válasz-Utakban* pl. az olvasó megtalálhatja a Baross híd újjáépítéséről készített felvételeket.

Az antológiát a közösség tagjai minden évben a Győri Könyvszalomon mutatják be ünnepélyes keretek között, köztisztelőben álló személyiségek (polgármesterek, alpolgármesterek, költők stb.) meghívásával, néha közreműködésével. A rendezvényt a Győri Nemzeti Színház nagyszínpadán, vagy Kisfaludy Termében tartják. A könyv az Önkormányzat anyagi és erkölcsi támogatását élvez.

A *Győri Antológia* szerzői különböző korosztályú, foglalkozású alkotók: tanárok, újságírók, közgazdász, orvos, előadó- és képzőművészek, közalkalmazottak stb. számos egyéni kiadvánnyal is büszkélkedhetnek. Ma már összeforrt közösséget alkotva, rendezvényeikkel, közös kiállításokkal fokozatosan becsatlakoztak Győr város kulturális életébe, és egyre nagyobb olvasótábort tudhatnak magukénak. Emellett a határon innen és túl működő irodalmi-művészeti alkotóközösségekkel való kapcsolatteremtés keretében közös író-olvasó találkozókkal, valamint a művek kölcsönös megjelentetésével utat nyitottak egy fővároson kívüli nagy irodalmi csoportosulás létrehozásához. Ily módon a *Győri Antológia* egyre szélesebb ismertségre tesz szert országon belül és kívül egyaránt.

Kecskés Rózsa

Győri harangok

Kedves zenei élményem
a harangszó Győrben délben.
Nem egyszerű giling-galang,
ahogy cseng-bong a sok harang,
az égi karmester ha int
csodás harmónia szerint.
A Rába-part tornyaiban
valami szent muzsika van.

Én nem tudom, mi itt a rend,
de a sok hang mind összecseng,
s a hitek szava szép szelíden
a híveknek velük üzen.

Megszólal a karmelita:
dicsértessél, Isten Fia!
Beleszól a bazilika:
te is, boldog Szűz Mária,
Nagyasszonya kis hazánknak,
vigasza István királynak!

Erős vár a mi Istenünk!
Ha Ő velünk, ki ellenünk?
– zeng a református hangja.
Az evangélikus szólna,
de csak bólint az igazra.

Majd gordonkás mély harang szól
a bencések templomából,
mondja: "Ora et labora!"
az Úr, a rend parancsolja.

Távol is harangszó zúg már,
és zsong-bong a hálazsoltár:
Halleluja, halleluja!
Áldást mondunk Hunyadira.

Végsőt vettek a nagy nyelvek,
csukódnak a harang-lelkek,
az aprók még csengnek-lengnek,
dicsértesséket rebegnek,

hullámba halkán rezegnek,
déli fényben elpihennek...
A harangok néma csendben
tovább csilingelnek bennem.

Csáky Anna

Indul a nap

Virrad. A hajnal szőke hajába
színarany szálakat fon be a fény,
angyali glória hull a pocsolókra,
sokszínű pasztell bennük az ég.
Indul a nappal köznapi kedvvel,
hátára véve unt szemetét,
sár, cigaretta, buta szó kel,
moccan a vízben a zöld lepedék.
Gyászteli hírek szólnak a máról,
reszket az ember, jaj, mibe' higgyen,
testvérré támad, bosszúra lángol,
gyűlölet, ínség permete minden.
Tömegébe fullad itt ez a város,
harsog a zajtól, fület bevérez,
csak a főnti, kelő nap varázsos,
csak a főnti dallam az édes:
mennyei szél zúg, távoli harangszó,
hallod a cinkék, a rigók riadóit,
odafönn az éter szívéig patakzó
zengés a fénnel Éggé fogalmazódik.

Ariadné fonala

Édesanyám, a gyöngyszemű asszony
varrja ruhámat báli szezonban,
égszínű késsel ékes a santung,
szép leszek, érzem, általa én is.
Kattog a gépe, perdül az orsó,
tű, feszes olló új fonalakkal
fekszik a gépen kincsdobozában,
villan a kelme, tű hegye szántja,
asszonyi álmok fodrai lágyan
szoknya szegélyén csínnal omolnak,
közben a vágyak felhabosodva,
szárnyaló lelkét égbe repítik,
s játszik anyám szép gyöngyfonalával,
átszövi mind az éteri tájat,
s fény-utakon a mennybe vezet.

A váltóőr magányossága

Apám emlékére

Már az éteri vasutat vigyázza,
s amit éltében itt sohasem kapott,
büszkén viseli mellén – égi társa –
isteni díjként a gyémánt csillagot.

Micsoda élet, szolgálat mögötte!
Krisztusi lázak bére e jutalom,
háború, félelem, ínség gyötörte
s meggörbült magánya téli utakon.

Most odafent éberem lesi, várja
föltartott vörös zászlóval kezében
csillagvonatát – itt nincs földi párja –,
ami lám lefékez mellette éppen.

Szelleme átrepül égi szinteket,
terükön sóvár utasok tolongnak,
a felizzó lelkeknek még integet,
s tiszteleg a sok száz úrbéli kompnak.

Csillagmagánya kín, a Földre vágyik,
ezüst sugarat szór rá a Hold-korong,
nehezen ér el a Végállomásig:
galaxis-gyűrűkben tévelyeg, bolyong.

De néha, varázsos lelkű éjszakán
szólítják alvó kék terek igéi,
hosszú útra vált jegyet e mély magány,
s egészen hazáig űzve, kíséri.

Amott áll megint a régi őrhelyén,
a szemafor ráköszön, szabadra vált,
messziről kattog a vonat könnyedén,
s menetrend szerint hozza – a Halált.

Örökül kapva

A gyönyörű, lázas, édes ifjúkor örökül hagyta rám a régi utcát, ahol minden varázsol körülöttem: zöldek sűrű erdején ide jutsz át a napi gyötrelmek rabsága alól, itt mesébe vált a bokor, fa, virág, titokszótt ruhát ölt a kertek alja, legendák sóhaja minden ház falán, és a csoda a lelket szárnyra kapja. Itt tombol a nyár, dáliák lobognak, szerelmi pompa a vadgesztenyefán, hófehér álmokat adva koromnak. A kertkapuk fejét dús lonckorona rózsaszín füzérral fogja keretbe, a rózsák szirmai lángokra gyúlnak, s velük ég, hull a lélek minden este. Itt a mennyekig emeli a múltat az éveken át ívelő szivárvány, ezüst-kék holdsugár a kert küszöbén, örökségem színes útjait járván.

Sohasem feledem az ifjú évek álomi kertjeit, a szépség szent honát, hol apám, anyám mint fölséges királyok ültettek belém tündéri harmóniát, míg fűtetlen szobánkban melegség honolt. Örökölt jussom csak úgy marad valódi, ha az álmok, a vágyak körbehímezik, s ha fel tudok hozzá mindig magasodni.

A szülői ház

A régi ház ott az utcavégen oly magányos, didergő szegény, kong, az időnek dőlve régen, mint kopott dallamú költemény.

Hullana már a vakolat falain, penészvirágok nedve rácsorog, tenyészik rajta halott kankalin és halovány piktorú árnyosorok.

Befonta őket sűrű enyészet, ez a fehér fonalú barna pók, függőnye végig lepel a mézsznek, a sarokban gubancos rojtja lóg.

A szobában állok, könnyem éget, halott szüleim lelke körbeleng, kifakult fotókról visszanéznek, puha bársonyú szellő idebent.

Hallom a hangjuk: reszkető, tiszta, halk, valamit éppen súgnak odaátrol, s szívem, ez a szomorú kis harang érte őket, némán, sírva gyászol.

Áll a ház velük vak este, reggel, s amikor már minden messze járunk, mélyüregű, bánatos szemekkel összekapaszkodva néznek utánunk.

Imádság húgomért

Sírva, lázasan, térdre hullva,
lelkem kitárom előtted, Uram,
a bánat hideg kövére borulva,
könyörgök hozzád szomorúan.
Ugye látod, mily beteg szegény,
jobb fele csaknem béna már,
s tűnődni látszik, van-e még remény.
Lehajtott fejű bús madár,
ahogy egész nap ül leverten:
két szeme elomló szürke fátyol,
csillaga rég kihunyva, rebben,
virágot nyitó keze vádol,
a székre nehezedve, lágyan,
mint letört faág a szélbe, csüng.
Segítsd őt, Istenem, bajában!
Sápatag arcán a bú mindenütt,
elfutó mosolya fehér, halovány,
ezüst csillagú fény homlokán
s magány ül, gubbaszt konokul.
Szörnyű szenvedés, kín a lelkem
elnézni őt, kedélye hogy borul.

Valami nagyot, fontosat kéne tennem:
elűzni tőle mind az átkot,
hogy boldogabb legyen, újra régi,
érte, ha kell, pokolra szállok,
mindenre kész vagyok, Uram, ha kéri.
Elég a rettenet, a félelem, elég
arcán a folyton újuló fájdalom,
egész életem fektetem eléd,
mit tegyek érte, Uram, vállalom.
Tudom, a lelkem néha lázad:
miért e kór, ha ő a vétlen?
Kevés a fájdalom, bú, alázat?
Segíts, Istenem, hogy értsem!

Uram, ha vádakat szórna szám,
tenyerem inkább elé tapasztom,
sűrű kérgei sértik talán,
de ne sírjon átkot harangom,
ezek csak könyörgő, esengő szavak,
lelked villáma ne sújtsa őket,
inkább néma leszek, bús, hallgató,
s talán eljövend a **csoda** tőled.

Krisztus-fa

Kietlen táj, fortyogó sivatag,
homokot vihogva felkapó szél...
Öreg, magányos fa fenn a dombon,
ágai – csökött, ficamos tagok –
a tinta-kék egekbe merednek,
keresztet formázott velük a sors,
és a törzsbe Krisztust megfeszítve.

Az Idő kezdetén valahonnan
egy lét-teli csöpp mag idepottyant
e kőmarkú pokol bugyraiba,
s egy felsőbb akarat kényszerére
a mostoha talajban megfogant.
Gyökerei drót-keménnyé nőttek,
s mohó kínnal szívják ki a nedvet
a sovány talaj aszott réseiből.
Felette sugarak, nap-ragyogás
áramlik szét a gyér ágközökön,
koronát képezve a fej körül,
mely a hegekkel, csökökkel durva,
fekete kéregbe belevésve,
szelíden kissé oldalra hajlik.

Ó, micsoda kín, iszonyat, szépség,
üdvözült árvaság e kereszt ívű,
holt tájtól ölelt, kő-harapta fa!
Ki tudja, hány éve perzseli nap,
lelkét ekével szántja fájdalom,
bordáiba vajtak, s megrabolták
rémektől sikoltó, tolvaj szelek.

De benne Isten szent csöndje fészkel,
halk fohász zeng, száll az ágak között,
csillagok hullnak rá le a mennyből
s angyali szárnyakról szírompelyhek,
kigyúlnak felette égi tájak,
s puha köpennyel öleli az éj,
csonka hold ezüstjét beleszőve.

Minden gyötrelme, magánya örök
mementóként kiált a világba.

Kozák Ágnes

Szilvafa-sírató

A szomszéd ház tűzfala előtt egy vén szilvafa állt. Olyan öreg és csúnya volt, hogy már termést sem hozott, tavasszal virág sem díszítette ágait. Törzse kettévált: a kisebb rész ferdén az utca felé hajolt, a nagyobb szabálytalanul, girbegurbán meredezett az ég felé. Ágai, mint a sovány öregemberek aszott karjai, göcsörtösen markolázták a levegőt. Különösen akkor látszott, milyen torz szegény, amikor télen csupaszon álldogált a kert közepén. Ősszel még a szelíd napsugártól a sárgásra, barnásra színeződött levelek jótékonyan eltakarták teste szabálytalanságát, de aztán fokozatosan lehullajtotta köntösét. Később pedig a barátságtalan hideg viharok durván lerángatták róla lombkabátját. Végül a zord téli szél elrabolta azt a néhány levelet is, amit az ősz meghagyott, mezítenre vetköztetve a szerencsétlent. Mégis volt ebben a látványban valami bizarr szépség, amit a fehér tűzfal, mint egy festmény háttére, különösen kiemelt.

Ezen a tavaszon, mikor felébredt téli álmából a természet, elkezdett zöldülni a fű, kidugta földtakarója alól fejét a hóvirág, később az ibolya, a mi szilvafánk is újraéledt: száraz tagjaiban megindult a nedvkeringés, ágai vidáman nyújtózkodtak, megjelentek az első kis levélkék rajtuk. Ahogy teltek a napok, egyre sűrűbb lombkoronát növesztett. Az üde zöld levelek, mint jól szabott ruha, elfedték a törzs aránytalanságait. Jó volt ránézni, egészen megfiatalodott.

Élet költözött a fába. De micsoda élet! Madarak népesítették be az ágakat, közöttük kis cinkék énekeltek vidáman. Mondtam is nekik, gondoljanak a télre, időben menjenek el a vargához, nehogy úgy járjanak, mint Móra Ferenc gyönyörű versében a kis cinege, akinek a mester nem készített cipőt, mert akkor már nagyurak csizmáin dolgozott. De nem törődtek tanácsommal. A harsány verebek hol a földön, hol az ágakon ugráltak. Egyszer csak hangos, szapora kopogást hallottam: csodaszép tarka harkály kopácsolt a fa korhadt törzsén. Az üregben biztosan fedelmi lakoma várta. Odébb két galamb turbékolt szerelmesen összebújva, már a családalapítást tervezve. Egy rigó egészen az ablakomhoz hajló ágra telepedett, és csodálatos áriába kezdett. Olyan trillákkal, tremolókkal díszítette énekét, mint egy világhírű énekes. A végén körülnézett, meghajolt, mintha az operaház színpadán szerepelt volna. Első pillanatban majdnem tapsoltam, de nem akartam elijeszteni. Elkezdtem fütyülni én is a „fütyül a rigó” dallamát. Felnézett, kíváncsian figyelni kezdett. Második kísérletemre már válaszolt. Így „beszélgettünk” egy darabig, aztán megunta és elrepült. Rájött, ez a hang mégsem az igazi. Még sokféle madár választotta a szilvafát, hogy hosszabb-rövidebb időre megpihenjen, csicseregjen az ágain.

Nyár végén viharosra fordult az idő. Éppen az ablaknál álltam, amikor orkán-szerű szél kerekedett. Tépte, cibálta, csavargatta a fát. Küzdött szegény derekasan, később azonban belátta, ereje már nem a régi. Feladta. Átgondolta sorsát. Hálát adott Istennek, hogy ilyen szép, hosszú élettel ajándékozta meg. Köszönetet mondott, hogy alkalma volt segítségére lenni az embereknek, állatoknak: a nyári hő-ségben hús lombja alatt játszadozhattak a gyerekek, megpihenhettek a felnőttek. Ízletes gyümölcsével örömet szerzett mindenkinek. Otthont adott a madaraknak, védte a kis fiókákat. Nem ártott senkinek, mindig csak jót tett.

Még végére sem ért gondolatainak, amikor egy tomboló szélroham belekapasz-kodott lombkoronájába, húzta ráncigálta, végül óriási csattanással törzsét hosz-zában kettéhasította. Szegény fa recsegett-ropogott, mintha jajveszékelt volna, de aztán a főtörzs lassan elhajolt, majd méltóságteljesen végigfeküdt a telek hosz-zában a földön. Nem dőlt rá sem a kerítés melletti cserjékre, sem a házra, még halálában sem okozott kárt senkinek. A keskenyebb rész árván, esetlenül fordult az utca felé. Összeszorult a szívem, annyira szomorú volt ez a látvány. Eddig nem is gondoltam, milyen megrázó tud lenni egy fa halála.

Másnap hangos beszélgetésre, szerszámok zajára lettem figyelmes. Munkások jöttek, kivágták a fa megmaradt csonkját is, nagy teherautóra rakták és elvitték. Nekik ez a szilvafa nem jelentett semmit, nem gyászolták, végezték a dolgukat.

Azon töprengtem, mi lehet majd a fa további sorsa. Talán papírt gyártanak be-lőle, és egy költő kezébe kerül, aki szép versekkel írja tele a lapokat. Elképzelhető, hogy felaprítják, tűzifát készítenek tagjaiból, vagy egy egyszerű kis vaskályhába kerül, de az is lehet, hogy egy fényűző lakás díszes kandallójába. Mindegy. Így is, úgy is éltető, barátságos meleget sugároz majd az ott lakó családnak. Még holta után is jót cselekszik.

Most, ha kinézek az ablakon, csak a sivár tűzfalat látom. Vége a zöld lombko-ronának, a pezsgő életnek, a madárdalnak. Kedves szilvafám, drága barátom! Na-gyon hiányzol.

Gósi Valéria

Tükre lennék

Tükre lennék tiszta mosolyoknak,
gyűjteném hosszan magamba a fényt,
visszacsillannék borús alkonyatban,
idézném a tavasz színét, melegét.

Ajkamon a hang hiába némulna,
a szememben bújó ősi csillogás
emlékként élne tűnt mosolyokban:
rejtőzködő fényű, szelíd folytatás.

Féltem őrizném, végeérhetetlen,
vigyáznám végtelen, titkos rejteken
őseim kincseit, tiszta hagyatékát:

áhitatot ódon templomkerteken,
búcsúzó madarak éteri dalát,
míg örök hajnalra virrad a világ.

Csenddé alkonyult

illattá vált a múltó időben
csenddé alkonyult emlék
sárguló fény villan
a táj gyűrött homlokán
a Nap mosolya bágyadtan
oson át a párás
szürke égre nyúló
fák óaranyán
szégyenlős könnycseppek
harmata száll
kósza ökörnyál után
ősz csendje jár
halott a nyár

Cseresznyevirág

Anyám járását
idézi a május:
körötte kék virágok ringanak,
talpa alá fűszálak simulnak,
s a búzakalászok fejüket leszegik,
amerre árnya hangtalan' halad.

Kapaszkodnék
köténye fodrába,
barázdát simít' nek lábai elé,
harmatot hintenék földjére a kertben,
ne fáradjon szegény, ha szikes rögre lép.

Szelídíteném
a szűrös bokrokat,
meg ne karcolják szép, fáradt kezét.
Cseresznyevirág – a szívére hajolnék,
megbújnék s kérlelném: Mama, maradj még...!

Illatod őrzöm

„Vállamra ömlik a langyos végtelen.”
Még átjár a lüktető, könnyed reszketés,
de éled az öntudat, s a kábult szenvedély
a lehulló hajnallal mögöttem marad.

Még itt vagy e törékeny, szép ébredésben,
mint halk, finom rezgés, éteri zene,
légies árnyékként tűnsz fel a fényben,
táncolni volna még érdemes veled.

Kár, hogy e tünde hajnal-születéssel
halkul a dallam, és elnyel a fény,
foszlik a vágy, de az illatod őrzöm,
„mintha azzal is több volnék nélküled.”

Beleégünk

Ahogy eltűnt a nap az égen,
a szemedet idéztem éppen,
kerestem fénytöréseit,
és az emlék lassan visszavitt
a régmúlt, színes világba,
amikor még derűsen virult a sárga,
a nárcisz bájos, szégyenlős virága,
és a liliom büszkén, hófehéren
hajladozott a déli szélben,
kék volt az ég, azúr a tenger,
fénylett a nap már korán reggel,
az utca megtelt emberekkel.
Akkor még mind fölfelé néztek,
mosolyogtak, sohasem féltek,
hiába jött el a borús este,
mindegyikük boldogan leste,
ahogy kigyúl, izzik a csillagok teste,
belefesti az éjszakába
– szórva némán szerte a világba –
narancs és zöld színeit,
szívünkre arany fényt terít.
Alája bújunk, és reggelig
lelkünk a színekkel megtelik,
kék lesz minden, zöld és sárga,
beleégünk az örök világba.

Földi szép

Mióta már,
hogy mindenre rácsodálkozom, ami él!
Nekem nyit virágot mindegyik tavasz,
velem tisztul a sűrke világ,
ha közelít a tél, a patyolatfehér.

Mióta már,
hogy elakad a hangom, ha színes köveket
terít elém a parti hullám szelíden,
s a végeláthatatlan titkok – ős-erő,
tudás – néma hordozóit érinthetem.

Mióta már,
hogy amerre járok, előre köszön
minden faág, testvérem mindahány bokor,
mi elém hajol, és lábam alól
fűszálak terelik félénk bogarak hadát.

Mióta már,
hogy lenyűgöz e lét, ringat a remegve múltó
bársony idő, csitító szerelem-dallal andalít,
könnyebb legyen a búcsúzás, ha menni kell,
de marasztal a mondhatatlan, csábító földi szép:
maradj még!

Töredékek

ha átkarol majd
fönn a végtelen,
s szerelmes táncát
lágyan lejt velem,
kinyílnak akkor
az égi ablakok,
s szeretteim
angyalcsókjukkal
várnak ott,
ahová nem kísér már el
a félelem

*

Szorítanálak
nem engednék
áldoznám én is
magamat érted
ahogy a tél is
jégvirág-csókot
áldoz halódva
a tavasz elé

Féltelek

Bársonypillájú békénkre mára
ráterült a világ súlyos,
süvítő némasága.
Az emlék még visszaűz
a régen-volt világba, amikor
beszédes volt szelíd tekinteted:
könny nélkül csillogó, nap-meleg,
de meghitt hallgatásaink
és a pilleszárnyú csönd helyett
óriásra nőtt lepkék táncolnak
a fejünk felett – hatalmasak,
akár a kék hegyek, és én
rettegek, mert e némaságban
nem hallani a szívverésedet!
A világ hatalmasra tárult,
köröttünk csendek üvöltének,
és viharos, orkán erejű,
vad szelek hajtják az eszeveszett,
megvadult lepkékként verdeső,
hajdan szelíd szélkerekeket.

Mondd, Uram! Mit tehetek,
hogy könnyűnek érezzem a rémületet?

Cseke J. Szabolcs

Ön(h)arcképek

Reggeli gyors

(az 1895-ben alapított

Eötvös Kollégium jubileumára)

Emlékszem, hányszor / hajnalt riadtam
 kolesz szobámban / első kakással
 Epedve vártam / reggeli gyorsat
 otthonom felé / mint zakatolhat
 Az a gyorsvonat / belőlem újabb
 s újabb darabját / vitte a múltnak
 Sóvárgott Urbsnak / kannibál kedve
 támadt fölfalni / nagy fenekedve
 Áldoztam testvért / szülőt barátot
 gondtalan sorsot / a tanulásnak
 Vizsgák előtt a / hűlt tanulóban
 tételt bifláztam / félkatonán
 Mindössze annyi / cél lebeg bennem
 jól megfelelő / dolgomat tennem
 Az a vonat már / sehova visz ma
 indexem lapján / fakul a tinta
 Tűnt ifjúságom / te aranyváros
 elárvult kincsed / titka talányos
 De pirkadatkor / szívem szavára
 cibálja álmom / ismerős lárma
 Rímek csattannak / dal zakatolgat
 Bakterként intek / sors-vonatomnak

Valami

(József Attila „honlapjára”)

valami moccan
 ősleves-tóban
 mint a szív
 bim-bam
 ha elsőt dobban

kigömbölyödnek
 kiterjedések
 csicsíja... csijja
 felsír a lélek

ilyen az élet
 – mehtagadt nemlét
 valami ami
 magán tart szemlét

.....
 tust vezényelve
 porondra ágál
 s bohóc halál áll
 „a semmi ágán”

Esőkönnyek

Fű, bokor, virágok, ágak
mint kisegítő haderő,
sorakoznak, ostromra várva,
s ránk ront a nyár, a rekkenő.
Lábamhoz simul hű ebem,
szemében nincsen félelem,
szándéka nyílt és mérhetetlen
elszántságot üzen.
Nem vagyunk egyedül a kertben,
ha harc kell, lesz majd hozzá dac:
ágak, virágok, bokrok, füvek
serege önbizalmat ad,
akár azon a meredélyen
havasi táj ölelésében,
hol álltam egykor halálra váltan
ézzengés-vihar mámorában,
remélve – túl a nehezen
tán rám talál a menedékház,
vagy egy esztina jön elé.
Megcsúszva mohos sziklaélen,
karom kitérve, szállni vágytam
oda, a Nagyhavas csúcsára,
de óvón gyökere bogába
ölelt egy éber óriásfa.
Villám cikázott, odújában
a nagybundájú magára morrant,
majd csend lett, csak az esőszálak

mérték vetelő- surranással
szálfenyők dőlésszögeit
koronától a tövekig.
Lábam szinte gyökeret verve,
hátat zökkenett egyenesre,
eltakarva utat és tábornot,
arcomon esőkönny aláfolyt,
elillant félelem és kétely.
Nem kellett már mű menedékhely!
S csörrent a mobil: visszacsaltak,
akik a járt úton maradtak
feledni havasok zúgását
„Magánvaló” melódiáját,
s mire szívünk ablakot nyit...
Modern csúcsállat fészkeket,
Brassó fényeit néztem éjjel
testvérként a százkarú széllel.

Magamra hagyatva a kertben?
Füvek, virágok, bokrok és fák
testvér-eleven dzsungelében?
Suttogják: Védünk. Te se hagyd el!
Nézz újra minket a szíveddel,
érezd összejtük álmait!
Esőkönnyekre emlékezni
tanítsd könnyelmű társaid!

Vetületek**1.**

Ide pottyantál, rossz diák,
 Hol önimádók a hibák.
 Szegül minden önellenébe,
 Sorsod vágyaid groteszk képe.
 Árnyék oson a fénymezőkre,
 S a fény az árnyak teremőre.
 Minden csak látszat, vetület, –
 Cirkalmaz vargabetűket.

Felriaszt világ sandasága.
 Szíved, dobszóló muzsikája
 Exitál élet-kómaságba.
 Nem értenek, kik megismertek,
 Kalapolnak elfeledettek,
 Búcsúpohár jön áldomásra.

2.

Bár kintről fakad fel sebed,
 Magad csak bentről nézheted.
 A természet már nem lakályos:
 Új otthonod a panelváros.
 Mint önnemzésre képtelen,
 Gyártasz utódot szüntelen.
 Sorsépités helyett kapsz dőre,
 Kedvtágító búfelezőkre.
 Jobbod baloddal keresztelve,
 Képmásod küldöd keresztekre.
 Harcok nélkül kívánsz bő sarcot.

Némán vársz megértő fülekre,
 S illeg-billeg unt vetületbe
 Magad tükrében mosott arcod.

Próba*(profán ima)*

Urunk! Óvjad a szeretőket!
 Hűségük úgysem óvja őket
 A csalódástól és a dactól.
 Hagyd csak magukat ölni őket!

Urunk! Védd meg a szeretőket!
 Ne engedd megnyugodni őket!
 Elszánt férfiak, lépre csalt nők
 Szaporítsák a temetőket!

Urunk! Szeresd a szeretőket!
 Ne hagyja békén soha őket
 A párra mászó megkívánás!
 Segítsd együtt szenvedni őket!

Mert minden elromlik különben,
 Ha gyilok nem lapul a törben:
 A tiszta vágó vad gyönyöre
 Kihúzóvágányokra zökken.

Urunk! Hátad is eltűnőben.
 Vergődünk az „eredendőben”.
 Túlfizettük porlétünk árát:
 Piszkulunk véres feredőkben.

Uram! Férfhetnék még szívedbe?
 Egy próbát tán megérdemelne,
 – kivétel erősít szabályt –
 Kinek főbúne a szerelme!

Ünneplünk?*(a.d. 2000. március idusára)*

Csonttörő fagyok tünedeznek,
 De ki űzi el a telet?
 Zászlai elcsalt emlékednek
 Csak foghíjasan lengenek.
 Tűzrólpattant szűz kikelettel
 Álmodott gyötört képzelet,
 S mondták: Nem kéne parádézni!
 Méltóbbak a show-díszletek.

Évfordulóként sírba raktak
 Felpántlikázott fogadalmak,
 S fogyó nemzetén gyér a fény.
 Élhet-e nép,

Ha ablakában
 Félárbocon sincs a remény?!
 Magyar sors rágta,
 Tépett ruhájú
 Ízekre szedett ünnepünk!
 Példa kell újra nagyvilágnak,
 Lássá látva: még ünneplünk!

Ha nem leszek*(anonim parafrázis)*

Ha nem leszek, majd megtalálhatsz
 Láthatsz fűnek, fának, virágnak
 Napkeltének vagy napnyugtának
 Reggclidnek és vacsorádnak
 Szívbeli csendnek, okos szónak
 S láthatsz – talán – igazán jónak
 Szerethetsz akár a kutyádat...
 Ha nem leszek majd, – megbocsáthatsz!

Rácz Katalin

Fehér ciklámen

Ambivalens.

Ez a szó jutott eszébe Kovács László mosógépszerelőnek, valahányszor meglátta a konyhaablakban díszelgő virágot, amelyet Lenke, a felesége kapott barátnőjétől decemberben a születésnapjára.

Sohasem hallotta ezt a szót mindaddig, míg a múlt nyáron Géza, a hajléktalan munkanélküli azt nem mondta a kocsmáros feleségéről, hogy olyan, mint a lepke, ronda féreg díszes szárnyakkal.

- Ez ambivalens – bólogatott bölcsen Ottó, az alkoholista fogorvos.
- Nem ambi... izé, hanem lepke. Ronda lepke.
- Értem én, édes öcsém – így a fogorvos. Pillangó is meg hernyó is. Szép meg undorító is egyben. Szóval, olyan ambivalens.

Hát igen, ez is olyan. Ciklámen is meg nem is. Vagyis növénynek ciklámen, színnek viszont nem. Vagyis olyan ambivalens.

Mostanra, április elejére a ciklámen elvirágzott. Két virágja helyén nagy gömbök nőttek, ezek fokozatosan megszáradtak, belsejükben sok kis fekete magocskát rejtettek. Lenke kibontotta a gömböcskéket, kirázta belőlük a magokat, és egy kávéspohárba tette, oda az ablakba, a virágok mellé, hogy kicsit még száradjanak, mielőtt elülteti őket.

Száradtak is azok egészen hétfő estig. Akkor Kovács László mosógépszerelő meglátta az ablakban a kávéspoharat. – Hát ez meg mit keres itt? – töprengett, mert szeretett elgondolkodni az élet dolgain, majd megfogta a poharat, a vízcsaphoz lépett, és eresztett magának egy jó adag hideg vizet. Menten meg is itta ott frissiben. Kiürült a pohár, csak egy icipici fekete magocska maradt benne, az aljára ragadva. László forgatta a poharat, nézegette az apró fekete valamit, majd egyszerre megvilágosodott: A magok! Hát persze, a magok, amelyeket Lenke szárogatott az elültetésre!

Első gondolata az volt, mit fog szólni az asszony, ha nem találja őket. Lázasan keresgélgni kezdett a spájzban, míg rá nem akadt egy zacskó mákra. Kivette az egyetlen magocskát, szárazra törölte a poharat, majd visszatette, és belerakott mellé néhány szem mákot. Mustrálgatta az eredményt, de sehogyan sem tetszett neki. A mákszemek szemmel láthatóan kisebbek voltak, és nem is olyan feketék, mint a ciklámené. Gondolt egy merészet: kivette a magot, kihajította a nyitott ablakon egyenesen a muskátlis ládába. Igen, így már egészen jó. Talán, ha Lenke nem veszi fel az olvasószemüvegét, nem is veszi észre a különbséget.

A dolog azonban nem hagyta nyugodni. A magokat az asszony szaporításra

szánta, várva, hogy azok megfelelő talajban szárba szökkenjenek. De mi van, ha megfelelő talajra találnak a gyomrában? Az a sok finom babfőzelék, amit vacsorázott, bizonyára éppen elég zsíros és tápanyagokban dús ahhoz, hogy a magok életre keljenek. Jaj, akkor mi lesz? Kinő benne a ciklámen! Az ambivalens ciklámen! És addig fog törekedni a fény felé, amíg ki nem jut valahogyan. A fülén, az orrán, talán még a száján is! Bár, ha nem beszél sokat, és keveset eszik, talán nem ereszt be elég fényt a száján. Az orrával meg a fülével viszont nem tud mit kezdeni.

A rákövetkező hét eseménytelenül telt el, eltekintve attól, hogy Lenke napok óta nem találta az olvasószemüvegét, László pedig alig néhány falatot evett étkezéskor. Fogyókúrával magyarázta. Lenke nem is tiltakozott, mert bizony férjeura pocakja az idők folyamán terebélyesre növekedett.

Hétfőn reggel azután robbant a bomba.

László felkelt, kiment a fürdőszobába, belenézett a tükörbe, és tessék! Orrából, füléből, de még a szájából is zöld indák tekeregtek elő, olyan hosszan, hogy befedték az egész tükröt, végüket nem is látta. Percekig meredt tátott szájjal képmására, majd elfordult, és rogygiant vállakkal vonszolta ki magát a kertbe. Leült a diófa alatt felejtett kispadra, kezébe temette arcát, és eleredtek a könnyei.

Lenke közben elkészült a reggelivel. A konyhaablakon kávéillat szállt ki a kertbe, László azonban ezt észre sem vette. Megállt körülötte a tér és az idő, nem hallotta felesége eleinte kedves, később egyre ingerültebb hívogató szavait sem.

Az asszony végül megelégette a dolgot, és mérgesen férje keresésére indult. Nem volt nagy a kert, így hát hamarosan rátalált a diófa alatt. Mérge egycsapásra féltő szeretetté változott, amikor meglátta a könnyeket párja szemében. Leült mellé a padra, átölelte, és a megilletődöttségtől elfátyolosodott szemmel vigasztalni próbálta.

Kis idő múlva László, még mindig könnyek között bevallotta, mi nyomja a szívé.

Lenke értetlenül nézett élete párjára. Ráncos kezével simogatni kezdte annak arcát, fülét, orrát, száját sem kímélve. – Nincs itt semmi – mondta. – Nyugodj meg Lackó, csak álmodtad az egészet.

Kovács László méltányolta felesége igyekezetét, de egy percig sem hitt neki. Hiszen ő maga látta a tükörben! Márpedig fel kellett ébrednie, mire kiért a fürdőszobába. Végére is nem alvajáró.

Lenke felpattant, besietett a házba, és egy kezitükörrel a kezében jött vissza.

– Tessék – tartotta férje orra elé. – Itt van, nézd meg, ha nekem nem hiszel!

László belenézett, de csak ráncos arcát, kócos haját, könnyáztatta szemeit látta. Seholy egy növény, egy inda, egy ciklámen, semmi. Ez hogy lehet?

A titokra hamarosan fény derült. A szomszéd kislánya, aki hetek óta az üvegfesztés megszallottja volt, néhány nappal korábban elvitte a tükröt, hogy kidekorálja

Kovácsék közelgő házassági évfordulójára. Tegnap hozta vissza, és Lenke ma reggel cserélte ki az ideiglenesen felrakott régi tüköröt a festetre. Álmában sem jutott volna eszébe, hogy ezzel Lászlót ilyen nagy kétségbeesésbe kergeti.

Kovács László mosógépszerező, lassacskán megnyugodva, szeretettel nézte élete párját, akivel immár csaknem negyven éve osztotta meg mindenét. Az asszony ciklámen színűre festett haja tövéről már lekopott a festék. Lám, azért festeti ciklámen színűre, hogy ne legyen fehér, mint az a ciklámen, amit a születésnapjára kapott, gondolta Kovács némileg megzavarodva.

– Ambivalens lenne – mondta Lenke elgondolkozva. – Mármint ha tényleg kinőtt volna belőled a ciklámen. Ember is meg növény is. Ez olyan ambivalens.

László szeretettel cirógatta meg Lenke arcát. Milyen szép, gondolta, nem nőtt ki belőle semmi.

– Egyelőre – tette hozzá gondolatban, mert eszébe jutottak a kávéspohárban várakozó mákszemek.

Holdasi-Szabó Zsuzsa

Korlát

Megpuhult a táj,
elcsitult a Minden,
fény sugar fűrdeti lágyan a fákat,
lázás a lélek, gyógyszer nincs,
kábulatának sík tere árad.
Szűkül a szoba, kódolt a csend,
mert mindig-mindig ugyanazt hozza,
várható jövőből csalfa jelent,
eres kezével lelkem motozza.
Már túl nagy az árnyék, és nőnek a házak,
szűk szavaimnak dallama reszket,
messzire szállnék, de úgy hahotáznak,
mögöttem, előttem mind kinevetnek,
és itt ez a korlát, körbefog mindent,
nemcsak a szobát, jajszavamat,
lázás a lélek, gyógyszer nincs,
ha nem kerülöm ki önmagamat.

Titok (?)

Bedeszkázták az élet valóságait,
hogy ott, abban a házban mi történik,
nem tudom,
talán világra jön egy csecsemő,
meghal egy aggastyán,
s a kettő között
egy madár
szárnyait emelve
repülni tanul.

Dráma

K normakövető magatartást folytatott,
nem tört be ajtót, ablakot,
seprút ragadott éles kés helyett,
és melázott a sosemvolt szilánkok felett.
Mielőtt belépett a házba, cipőtalpat törölt,
közben az unalom az életére tört,
úgy élt, mint egy másik ember,
aki lélegzik, de élni nem mer.
Merev testtel dőlt s aludt,
szeszélyes álmoknak nem nyitott kaput,
reggel befizette a sárga csekkeket,
és tejet ivott szódás bor helyett.

(Előzmények:

K egyébként Béla volt,
füttyörészett és dalolt,
elitta az életét,
füstös bárókban zenélt.)

Miközben valóságshow-t nézett, félrenyelt,
többé nem ivott és nem énekelt,
most ott fekszik a föld alatt,
ha nem támadt fel, hát ott marad.
Se mennyország, se zord pokol
halálon túl nincs seholy,
ki élteben nem támadt fel,
holt marad,
testéből némi por marad,
testéből némi por marad.

Pilinszky örök

Hamuszürkéséged
megvilágítja az éjszakát,
szavaid teremtik a csendet,
nikotin-sárga ujjaiddal
tartod az univerzumot,
s nem térsz nyugovóra.

Maradj még!

Kuszák a csillagok, lehet, hogy egyedül
nem találsz haza. Paranoid utcasarkok
képzelik majd, hogy követed őket,
magukhoz szorítanak, és egyszer csak
azt veszed észre, hogy nem kapsz levegőt.
Beszippant a szűk utcák magánya.
Mindenhol mállik a vakolat.
Maradj még! Mondani szeretnék valamit.
Beszélni kezdek magamról, eléd terítem
pucér gondolataim és felboncolt álmaim.
Nézed őket. Leveszem pulóvered, ha meleged
van, felöltöztetek majd, ha fázol.
Beszélj hozzám, mutasd meg magad.
Értem. Nem akarsz beszélni. Csak hozzám nem
akarsz beszélni. Nézzük egymást.
Maradj még! Én csak magam tudom adni,
no meg ételt, de azt más is adhat.
Kottázzuk le az életet, énekeljük el,
suttogjuk a szűk utcák falaiba, hogy
ne legyenek egyedül. Hogy ne legyenek egyedül!
Más is tudja meg, milyen nekem idebent.
Nem akarlak bántani, nem hiszel nekem.
Nem hagyod, hogy elkísérjelek, mert akkor
tudnám, merre mész. Pedig kuszák a csillagok,
lehet, hogy egyedül nem találsz haza.

Ember az égben

Megveti este hangtalan ágyad,
megveti aztán úgy betakar,
csillag-sötétet fogja be házad,
és belereszket a szürke avar

abba a csendbe, amivel ő jön,
köntösét ringássá fogja csak össze,
leejti Holddá, mi csillan a Földön,
édestestvérként némán körözve.

Meglágyult tested foszlik a párnán,
dobban a szíved, és belereszket,
rezdül a lelked, gondtalan álmán
sorjáznak mellé közben a csendek,

és az ember az égben fogja a léted,
kulcsold imává össze magad,
halkul a világ, karodba téve,
és nesztelen egységgé összeszalad.

Megöltétek József Attilát

Megöltétek, és Ti sírtátok
öngyilkosságba pólyált bűnötök,
a születés fehér gyolcsán
vasúti sín zörög,
füstként okádja rátok
a megölt életet,
a sín melletti réten pitypang hempereg,
bólogatva hinti széthullt részeit.
Azóta a tájat varjak kémlelik,
hívjatok helyettük fehér hattyúkat,
és a tolláztatta kézbe már ne üssetek lyukat.
Van abban már elég fájdalom,
függ a kereszten, hártás vágynakon,
amikor két szeme közt gyöngyvirág nevet,
egy el nem jövő napon enyhülhet vétketek.
Megöltétek József Attilát.
Isten sincs véletek!

Ringató

Arcokat ha ráncol az idő,
és a sebeket nem hagyja összeformni,
adhat pénzt, ékszer, cipőt,
lehet az drága holmi,
nem kárpótol, az elmúltat nem hozza vissza,
s egyre csak sötétül, mordul felettem az ég,
a tiszta lábtörlőkön is gyúlik már a sár,
s aki belépett egykor, már rég máshova jár.

Kedvemet szegték ajtódon a rácsok,
ablakodban nem nyílnak muskátlik
és tavaszi virágok,
elfáradtál, elfáradtam én is,
mint levelek, széleik ha tépik.
Még egy utolsót a napfény
testünkön ha táncol,
bár akkor is az idő csak
össze-vissza ráncol.
Ekképpen vagyunk, látod?
Ősszel lehullunk,
alattunk is gyúlik már a sár,
napfény ringat,
szellő ringat,
pocsolyában ringat a halál.

Pejkó András

Agyó, nyár!

Úgy őrizlek lelkemben, ahogy jöttél: üdén s kedvesen.
Legszébb ruhádban pompáztál, velem háltál forró éjeken.
Megmutattad gazdag csillaggyűjteményedet,
báránnyelvből fontál szép reményeket,
hús záporral oltottad lélekszomjamat,
szerelmet loptál szívembe s édes álmokat.
Ám jött az ősz és elrabolt,
e bűnre még tanúm se volt.
Hallgatnak a csillagok s a szende szél.
Kérdezem a fákat, egyik sem beszél.
Holnap értünk jön a hajnal,
elvisz egy nagy fuvallattal,
s repülünk, mint madarak az ég színén.
Holnap értünk jön a Végzet,
szerelmünk már levitézlett,
s elhullunk, mint őszelön a falevél.
Agyó, nyár! Most búcsúzom, ég veled!

A lélekkfestő

Lehajtott gallérral, nagy kalapban
jött el az ősz, s a bukó napban
ecsetét megmártotta, itt-ott pingált rajta,
s hogy ne hagyja itt keserédes ízét a nyárnak,
egy kis szürke színt adott a tájnak.
Hunyorítva szemlélte, tökéletesnek vélte.
Elégedett mosollyal nézte a vásznat,
mely a hideg őszi szélről megszáradt.

Tél

Fehér ruhájában vacogott a fák között,
mikor egy szürke november este
a tél rám köszönt.
Ősszekacsintottunk,
majd a végszavamra várva,
szétfutott hetedhét határra.
S mikor már elérte a világ szélét,
mint ki jól végezte dolgát, leült mellém,
s néztük együtt a tévét...

Intermezzo

Elröppent madarunk,
hagytuk, hogy így legyen.
Fűzfa alatt hevertünk,
s ránk zuhant hirtelen
nagy színpada az égnek:
felharsant egy távoli madárénekek.
A Rendező meghajolt,
de a taps elmaradt,
és csak kemény szólóját hallottuk
a közelgő Télnek

Alkony

Véres palástját rád terítve, ment el,
mikor haláltusát vívott a Nap az Esttel.
Gyengéden válladba harapott, az ég alja is elpirult.
Láncsugara elpattant, tó tükrén szétgurult.
Arany ékszerét finoman a nyakadra téve,
beleöleltük magunkat az alkony halkuló tűzébe.

Szótlan a reggel

Elszaladsz végleg a hajnali széllel,
bús levelek viszik szerte a gyászt,
s hogyha a Nap könyörög melegével,
búcsúnak itt hagysz egy szívdobbanást.

Még hallom az ágon, reszket a bánat,
elhal a lépted, és elnyel az út,
lelkemben hirtelen szélvihar támad,
felkavar mindent, fellázad a múlt.

Szótlan a reggel, a csendtől megbénul,
úszik a bú le a könny folyamán,
szárad a Napban, és száll fel az égbe,
űzi a tájból a szürke magányt.

Búcsú

Szűz-fehér fátyol lebben a vértelen arcról,
végső fájdalom ült ki a szem peremén,
csattan a néma csók, hidegen simogatja
búcsúra nyíló ajkam a sós-folyadék.

Hús, vér, gyilok

Félelem járja át szelídet s vadat.
 Alszik a falu, a gonosz pirkadat
 halált sejtet... Ölni kész.
 Olyan ördögi az egész.
 Idegesen szisszen a kertalja,
 reszket a hidas, mert hallja
 érces nyikorgását a gyiloknak.
 Itt ma valakit megkínoznak.
 Toll sem rebben, nem csúfolnak,
 nincs nagy hangja most a tyúkoltnak.
 Bent a házban már szövik a tervet,
 ki cipelne egyedül ily nagy terhet?
 Áldomást isznak, mindent fölmérnek,
 remeg a keze az örült böllérnek.
 Az éhes gyomrok már dühödve korognak,
 a pálinkás szemek vérben forognak.

Csak a disznó bambul némán s bután,
 nem járt soha még a Golgotán.
 Hiába most minden ima s fohász,
 fekete a pitvar, belepi a gyász.
 Felkészül a végre, orrlyuka kitégúl,
 ringli kattan, ólajtó kitégúl...
 S ott állnak ketten, mint Dávid és Góliát,
 dob pereg, s egy Morricone-melódiát
 süvít a szél. A hóhér teknőt hozat,
 oda vérzik majd az áldozat.
 A disznó érzi, nem nyughat sírban,
 a háznépe dagad, úszik majd a zsírban.

Hirtelen néma csend, kutya sem ugat...
 A fogdmegek a disznóra vetik magukat.
 Sivalkodik, a rohammal küzd keményen,
 rúgkapál az állat, alig bírják négyen.
 Kint forr az üst, csülköt vár és fület,
 bent fagyos táncot jár a rémület.
 Ám a böllér keze most már biztos,
 kése talál, köténye vértől piszkos.
 A jószágra egy utolsó pillantást vetett,
 meg volt írva, hát bevégeztetett.

Lassan előmerészkedik rejtekéből a nap,
 feljebb csúszik izzadt kobakon a kalap.
 Vörös mámorban éled a hadszíntér,
 mossa kezéről a bűnt a hat sintér.
 Megbékél az udvar, az idő meleg lett,
 magához tér a bénult állatsereglet.
 Az ökör néma, száraz az itató,
 a tyúk tojik, nem beszámítható.
 A kakas színlel, a liba meg terel,
 a kutya a kíváncsi szomszédal perel.
 A kacska csak kacska, a szamár az szamár.
 Senkinek sem kell tanúskodnia már.

A perzselő izzik, mint pokoli fáklya,
 a disznó hasát a hentes felvágja.
 Lóg szegény állat, megalázva,
 a paraszt meg jól elázva.
 Hús, vér gyilok hozza lázba,
 diadalittasan vonul be a házba.
 Fűszer, só és hagyma a főztön,
 süll, fő, serceg, dagad az ösztön.
 A férfi vedel, az asszony abál,
 fröcsög a sör-bor, áll a bál.
 Disznó-viccek, surrogó sliccek,
 teli hólyag, bokor-spriccek.
 Illat jár, finom házról házra,
 nem is gondol senki másra.

Ím' az élet sava-borsa...
 Szegény disznónak ez a sorsa.

Varga Nóra

Hexameterek

Ó, mire vársz? Csoda nincs, Jézus meghalt, csak a bűn él.
Tombol a rossz. Kire felnézz, nincs már ember: az is fél.
Messzire úz a gonosz: Júdás-pénzt kapsz idegenben,
németül és ebül élsz olcsón. Bő könnyek a szemben:
hív a magyar táj, a hazád, s ha maradsz : elveszel.

Fonnyad a nyár...

Fonnyad a nyár. Pici, méz-színű láng izzik a fán fenn,
árva sorokban a fészkek, bennük gólyafióka
nem lakozik. Csupaszon, rőt-tarkán száll a törött ág,
égre legyint. Csak az újbort kóstolgatva, csalóka
ősz melegít. A fal égő bíbort öntöz a tájra,
összevegyülve a sóhajtó vágyakkal, elülve
vad sziszegő viharok mélyén. Elnyűtt reverenda:
hol sok a nyűg, a világ kínjától hallgat a lélek.

Ki látta...?

Ki látta menni ott a lányt, ki könnyű haját hátra rázta:
selyemnyi réteken futnak a mének, gyors iram a vágta,
lengé ruhájú vad leány, arcán könnyű könnye a bánat,
ellenáll ma a vágynak, édes szerelem hívó szavának.
Köténye ring a szélben, szomorú szeme a múltba réved:
nem teher a várás, bár fáj a volt, lelke messzire téved,
a vágyakozás most csak kín, a szívfájdalma elemésztő.
Csak jönne már, kinek arcán kéthetes borosta: neki hős ő.

Vehofsics Erzsébet

Patkányok

Tami nem mozdult. Nézte az ablakon lassan erekké dagadó páracseppeket, ahogy utat találnak maguknak a lerakódott porban. Hallgatta a motoszkálást maga körül. Patkányok. Egyre több van belőlük. A szemüket is látta, amint közelebb óvakodtak. A dögök! Mennyire utálta őket!

Hallgatta a saját szívverését, próbálta csitítani a vissza-visszatérő remegést, ami a gyomrától indult, hogy uralkodjék minden porcikáján. Még a haja tövében is érezte a csillapíthatatlan, görcsös hidegrázást.

Aztán mégiscsak megmoccan. Túlságosan felerősödött a remegés, a szája kiszáradt, a lábai görcsbe rándultak. Ki kellett egyenesítenie, hogy ne sikítson fel fájdalmában. Felállt. Indulni készült.

- Elmész?
- El.
- Hozol?
- Hozok.

Lassú mozdulatokkal vette fel a kabátját. Nem sokat kellett öltözködni, minden vagonkája ott volt sovány, törékeny testén. Farmer, póló, két pulóver, barna fiúkabát, egy szakadt tornacipő, fél pár kesztyű, rózsaszín sál, sapka.

Lenézett a fiúra, akivel lassan egy éve osztotta meg a vackát. Szeretett volna visszabújni mellé, hallgatni, hogy dobog a szíve, megcsókolni, felmelegíteni.

- Tami! – szólt utána a fiú – hozzál kenyeret is!

Nem válaszolt. Miért áltassa?

Kifele menet megbotlott valamiben. Egy döglött patkány hevert a lába előtt. Undor fogta el. Egyszer Zsolci megfogott egy ilyen fenevadat, és a nyakába tette. Érezte az apró, puha lábak érdességét a bőrén, a szőrének simítását a nyakán. Még a szagát is érezte. Akkor a dög belekapott a fülébe. Perceken át csak visított, mint egy örült, ütött-vert mindent, ami az útjába került. Ketten fogták le. Zsolci meg csak nézte, és röhögött azzal a különös, sátáni vigyorral.

- Véres a füled! Hihihhi, rohadt véres...

Akkor gyűlölte a fiút.

– Na, húzz innen a francba, kisanyám! – lökték félre a városszéli benzinkút kamionos parkolójában. Rosszkor jött. A placon négy-öt lány sétálgatott alig felöltözve. Jobb, amikor kevesen vannak, akkor több az esélye, hogy talál valakit, akitől anyaghoz juthat. Hátrament a mosdókhoz, hogy egy korty vizet igyék. Teljesen kiszáradt a szája, és az átkozott remegés sem akart alább hagyni. Állt egy kicsit a tükör előtt. A kócos hajával, karikás szemével, sűrű arcával inkább negyvenévesnek nézett ki, mint húsznak.

Valahogy anyaghoz kell jutnia, még egy napot már nem bírnak ki. Holnap már erősebbek lesznek a fájdalmak, kízóbb lesz a szomjúság, elviselhetetlenebb a remegés. Holnap már talán késő lesz.

- Mennyi? – szólította meg a férfi.
- Mivel fizet? – kérdezett vissza Tami.
- Mivel fizessenek? Csak rád kell nézni!
- Dehogy! Csak fázom...
- Na, jó! Egy?
- Kettő? – kérdezett vissza mohón a lány.
- Legyen, de akkor némi extrát is várok – vigyorgott a férfi.

Aztán a következő óra maga volt a pokol. A koszos motelszobában megállt az idő, pedig Tami az első perctől azt kívánta, hogy legyen már vége, mert ezt ép ésszel elviselni nem lehet.

- Hoztál?
- Hoztam.
- Mennyit?

– Kettőt – hazudott Zsolci szemébe. A másik kettő, amit kiemelt a férfi zsebéből, jó lesz holnapra. Egyszerre lőtték be magukat. Tami becsukta a szemét, hogy koncentrálhasson a repülésre. Várta, hogy jöjjön a magasság, de minél jobban akarta, annál inkább zuhant mind mélyebbre. Még látta maga előtt a kisfia arcát, de egyre halványodott a kép. Még hallotta, hogy valami motoz a fülénél. Patkány. El akarta zavarni, de elveszett a hangja, aztán már nem volt semmi.

Másnap Zsolci ébredt fel elsőként. Fájt a feje, kiszáradt a torka, iszonyatos szomjúság kínozza. Lassan mozdult, nehogy a lányt felébressze. Rossz bőrben jött meg este, csak aludjék. Kiment, hogy a környékbéli kukákból valami ennivalót kotorjon össze. Nem maradt el sokáig.

Ugyanúgy találta, ahogy elment. A fal felé fordulva, mozdulatlanul. Csak a patkányok, azok a hülye kis dögök! Ott cepedliztek az arcán. Miért hagyja?

– Hé, Tami! – lépett oda a lányhoz vigyorogva – Véres a füled! – Amint maga felé fordította, Tami keze élettelenül koppant a hideg járólapon, ujjai közül egy fénykép csúszott a poros padlóra, rajta egy pufók arcú fiúcska. A fiú egy darabig nézte, aztán hirtelen kutatni kezdett a lány zsebében. Miután megtalálta, amit keresett, elment, vissza sem nézett.

Néhány nap múlva már csak a patkányok szaladgáltak a dohos pincében. A félhomály jótékonyan takart el mindent szörnyűséget. Pedig nem is olyan régen itt egy fiú és egy lány élt.

Vermuth Attila

Az utas mehet

Reszketeg dallam elnyeli madarát
kezdi a menetjegy hóhérszaga
helyi járat a sötétségbe
nyugodalmas jó éjszaka

A hetedik pecsét

Hit és titok közt
sakklépésekben járjuk
a haláltáncot

Indián nyár

Nyugtalanító gyümölcs a szádban
elhasznált szavak nedvessége
szövet alatt izzó avar és
országunknak nem lesz vége

Metaphysica

Amit világom
határainak hittem:
két idézőjel

Titok

Csontdara-éjen
udvara van a holdnak –
oda indulok

Szerelemvagdalt

Miért dobtak minket a szögletes napra?
Álmaimban tiszta voltál, kerek.
Ne haragudj: felébredtem.
Összevérreztelek.

Kapcsolat

Ákombákom-csend
a kimunkált csendre:
szögesdrót-madár
fekete csillagot hoz
egy másik szemgödörből.

Földközel

Reggel! Mennyit kell még aludni az álomig?
Tűrhető egésznek itt van nekünk a fél.
Inkább felravatalozzuk szárnyainkat.
Bábozódik a dél.

Petőfi Sándor temetése

A fáklyát
hájjal kenetik,
a legkiválóbb zászlóselyembe,
napisajtóba bugyolálják,
majd egy grandiózus,
nagycímerrel ékes
márványtömb alá süllyeszti,
hogyan levegő, szikra
vagy egyéb kellemetlenség
véletlenül se érje.

Nocturne no. 11

Mikor halványló betűket nyomkodtak a földbe
a dülöngélő fényeken még nevével
most végtelent pislant könyved fölött a hold
és kifentén hallgat a merev szél

Egy miniszterelnökre (aki nemrég)

Nem nyafognék de most már késő kés ő
kapatos kőműves kileng a véső
ha leépül végül a hazánk a házunk
a Dunában együtt józsefattilázunk

Nocturne no. 5

Írni kéne megint és írni megint nem tudok
zsákba kötött utcán a szavak sötét furgonok
korpuzsom gazdátlan és minden csomagter hallgat
a másik szobában egy gyilkos fordul a falnak

Az énekesnő

Hitetlen tájak légtérébe rajzolgat
egy üvegpalatából felszálló harang
hogyan csillagmeséből font szerkezetét
szétvilágolhassa nekünk a hang

Patetico

Gomolygó hajszálereket fésülni
elalszol csontjaidat keresem
kátrány-marta tisztaságunk
letüdözött szerelem

Nagygábor Margit

Portré

Lehettem volna kacsacsőrű emlős,
Egyiptom királynője vagy örömlány
Lautrec kedvenc bordélyában,
de nem lettem, vagyok, aki vagyok,
bolyongok egy véget nem érő úton,
akár az Istenek.

Féltés

Fiamnak

Álmodlak. Vörösbe, kékbe.
Futótűzként áradsz szét sejtjeimben,
Tartalak magasba,
Ne érjen gáncs, semmi szégyen.
Hallom sírásod. Távol.
Esőcseppek koppannak hátadon.
Súlyos most az égbolt,
Terhe rázuhan vágyaidra,
Mosollyal körbefonlak.

Mézet csöpögtetek szádba,
Hívlak, szólítlak,
Ringatlak lágyan.
Szaladsz a földi tereken,
Idő-bilincsbe zárva.
Érintsd meg kezem,
Hogy láthass –,
Mikor már nem vigyázlak.

Búcsúzás

Alattam a kelták földje,
a hold fehéren ragyog,
s ahogy távolodsz egyre,
vaspánt szorítja szívem.
A Föld letakart arcú halott.

Neked

Úgy vártalak, mint gyermekek
a kisjézust karácsony este.
Tűz lobogott a kandallóban,
s bennem is égett a vágy,
hogy végre megölelj s megöleljelek.
Csillagok leselkedtek az ablakon,
ruhájukat a Hold ezüstműl szötte.
Vigyáztak rám, s fényükkel
földíszítették az éjszakát,
hogy megérkezésed pillanata
Szent Ünnep legyen, s minden
mocskot hátrahagyva, tisztán,
könnyező megbánással borulhasson
a szerelem oltára elé,
mert az édeni bűnt
a világ végezetéig sem
mossa le rólunk az idő.

Belfasti anizx

A hegyen fölfelé villák közt visz az út.
Swift sziklaóriása némán, méltóságteljesen
mered az ég felé, vigyázza a várost.
Az öbölre látni innen,
sirályok vijjogása hallik.
A hajógyár két sárga toronydaruja magaslik,
behemót tanúi letúnt időknék.
Mintha a tengert kutatnák tekintetükkel,
s várnák a Titanic visszajöttét.
Szent Patric népe a nemzetek
keresztjén megfeszítettett.
Éhínség, nyomor, évszázados kínok,
vallásháborúk, vágy a szabadságra, megmaradásra,
a sirályok akkor is ugyanígy köröztek
a tenger fölött.
A teremtő gondviselés miféle erőket
mozgat, míg egy népet pokolra taszít,
s mennyekbe emel másokat?
Egy láthatatlan kéz reménytelen zölddel
szórja be éjszakánként a lankás dombokat.
Bárányok legelésznek mindenfelé.
Most béke és öröm lakik a lelkekben.
Jó volna hinni, hogy nem akad köztük egy sem,
aki farkast kiáltana.

A Mindenhatónak

Éhezőnek étket,
szomjúzóknak italt,
vágyódónak ölelést,
tévelygőnek hitet,
vétkezőnek megbocsátást,
csalódottknak feledést,
dölyfősnek alázatot,
kétkedőnek jó igét,
szenvedőnek enyhülést.
Ha én lennék Te,
Jó Uram, teljesíteném.

Ne higgyétek

Ne higgyétek, hogy a boldogságra vágyom.
Rátestálok inkább a balgákra
vagy a hiszékeny angyalarcúakra.
Hallgatnám inkább az erdők sóhaját, mikor
a fák gyilkos fűrészek zajától földre dőlnek.
Siratnám a céda szerelmet, mikor
hűtlen szeretők egymás szemét, mint
oktalan varjak, kivájják.
Magamhoz ölelném az éhező,
árva kisdedeket, mikor az ostoba
háborúk poklából menekülnek.
Fölemelném a gyengéket,
a hit nélkül bolyongó, éhező
megalázottakat, mikor a kardfogú
törtetők súlyától megsemmisülnek.
Letörölném a megbánás könnyeit
holdfényes éjszakán, mikor
a bánatok reggelre égis nőnek.

Vízió 1.

Azt álmodtam, fölszálok az égbe.
Sűrű köd gomolyog, sírva bolyongok,
anyámat keresem egy réten.
Mi a szeretet?
A megbocsátás. Nem más.
Mire megvirrad, virágok nőnek hajamban,
kék csillagok ragyognak a hajladozó fűben.

Vízió 2.

A magas háztetőn állt.
Az alacsonyan szálló
felhők közül hasa alá
szorított egyet, aztán
fejhangon énekelni kezdett.

Gyerekek hada lepte el
a kertet. Beszöktek a kerítésen,
hahotázva nevettek, ugráltak
az éppen kibúvó növényeken.
Aztán csend lett.

Panta rhei

(A világon minden állandó és örökös mozgásban van.)

Antik ódát zengjek a galambról,
csőrében olajfaággal?
Babáim, a költészetnek
befuccsolt, annyi szent.

Harpagonok, Jágók, Ceasarok
diktálják most a trendeket.
Üres szólamok pufognak katedrákon,
nyoma sincs erénynek.

Vak vezet világtalant,
rühes kancák nyerítenek.
Párzanak vérben és mocsokban,
s a Pegazus botorkál szárnyaszegetten.

Rázkódik, reng a Föld,
leveti hátáról terheit.
S az ember még mindig
nem okul, bámul bután,
s a másikba dőfi dárdahegyeit.

Krisztus után kétezer évvel
az utazás véget ért.
Ám az út marad!
Új, sosem-volt próféták kellene,
hogy eljusson végre minden
ÖNMAGÁHOZ.

Kézmelengető

Nagy telek idején, fogvacogtató hidegben
bukdácsoltam térdig érő hóban.

Az iskola és templom között állt
első világháborús halottaink hősi
emlékműve, rajta apai nagyapám nevével.
Fázott a kezem, mégis megálltam ott
legalább egy pillanatra.

Minden áldott nap megpihent szemem
a kőtáblára vésett neveken.

S mikor odáig értem,
szervusz, nagyapa, súgtam,
s valami izgatató titok, melegség
járta át a szívemet.

Az iskolából hazafelé jövet,
holdarcú nagyanyám gyakorta
várt rám az emlékmű előtt.

Ott toporgott az apró kis asszonyka,
elszánt volt s kemény.

Négy apátlan, árva gyermeke
súlyos teherként zuhant
rakoncátlan fiatalságára.

Hatalmas, sötét berliner kendőjét
fázósan fogta össze, s úgy világított
ott a hóban, szúrósan, sötéten,
mint egy kánya, s a táj lenne fekete,
ő meg hófehér.

Mikor meglátott, elmosolyodott,
gyere, madárkám, mondta,
s egy hatalmas, héjában sült
burgonyát nyomott kezembe.

Lépkedtem hosszú szoknyájába
kapaszkodva, hallgatagon,
szorongattam drága kincsemet,
nem fázott már a kezem.

Otthon pedig arra gondoltam,
milyen okos nagyanyám van nekem:
olyan kesztyűt hozott, amit megehetek.

Stein János

Tűnődés

Nehézveretű gondolatok,
keserőségek és tűnődések
között járok.
Versrímeiket faragok,
sistergő haragokkal
magamat vádolva,
láncokba törve,
mert a lelkiismeretem
különböző ruhákba öltözve,
rajtam nevet.
Igaz, több vasat tartok a tűzbe,
de kovács nem vagyok,
csak egy kő, egy Stein,
nem Rubin, aki Beethovent
Istennel tolmácsolta,
csak olyan, akit az úton
az autógumik ledarálnak,
mégis új erőre kapva,
azzal a hittel, hogy túlélék mindent,
magamba költöttem az embereket.

Énekeim

Verseket képzeltem írni neked,
mikor fák mögé bújik a nap.
Néha megemészt a korai ébredés,
és hogy nem mellettem vagy,
ám a suta képzelgésekből elég,
nem vagy földi kísértet,
hanem életem része,
belső énekeim kísérek
minduntalan hozzád.

Felhők

Látod a felhőkben az arcokat?
Vidámakat, szomorúakat?
Habokat a kék égben,
vihár előtti mérgeződésben?
Vedd észre az apró csodákat!

Bennem ring a világ

Bennem ring a világ.
Évszakok, nevetések,
gyerekek csacsogása,
virágok ragyogása,
szomorú, redős homlokok,
karácsonyfényű ablakok,
szeretkezések és vágyakozások,
kis kocsmánkban a jó barátok,
öreg házak, újvárosi templomok
és Te, akiben már meg nem halok.

Menekülés

Szemed, bőröd, hangod ismerem.
Karodban, mosolyodban szeretnék élni,
de te elfutottál előlem,
és már nem tudlak utolérni.

Városi reggel

Embereket virágoznak az utcák,
ébrednek a boltok, a házak,
munkát dúdolnak a gyárak,
falakon kúszik a fény az ég felé,
vágányokon zakatolva
városba érkezik a remény.

A jövő szava

Jó érzés, ahogy rád nézek e versben.
Hasad most áldott gömbölyűség,
sosem tartoztál vétkeim körébe,
szívemre hajolt fény és árnyék lettél,
téged mindig tisztán lehetett szeretni,
s oly izgatott vagyok,
mikor jövő szava a számon,
és tekintetedbe mélyedve,
saját hitemet látom.

A kerítés

A rács bezártság és végzet,
a magunkba roskadás,
amikor már nem érzem, hogy élek,
mintha a cifra, dárdahegyű
vasdarabok bennünket védenének.
Lelkünket is körülveszik a kerítések,
de miért?

Nyár

Itt a nyár.
Tisztaság ragyog az égben,
délben aszfalthoz cövekkel az árnyék,
aztán késő délután a házak falára nyújtózik.
Hajnalban nevetve ébrednek a madarak,
méhek döngicsélnek a hárs virágain,
aztán a csillagfejű sokaság
nagy lepellet közeledik,
és megérkezik az este.

Napjaim

Amin túl vagyok ma,
másnap már nem léphetem túl,
mert a jövőm visszanéz,
és okot keres életemre.
Látja, amint az öröm izzadsága ver,
és ahogy zaklatott álmaimból riadok.
Lelkiismeretbe öltözve vonulnak
egyre többen bűneim,
olyankor dacos révületben
születő verseimben
Istenhez rimáncodom.
Most a vidám nyár összefekszik
az ősz bánatával,
napfényes nászban
színekké olvadnak,
hitben, örömben, reményben
megszülnek engem,
hogy naponta mindent
újra kezdhessenek

Az én koromban

Annyi fintort ismerek,
mindegyik meggyőződéshez tapad.
Az én koromban az élményekért
már mindent szabad.
Ha megszereztem őket, azoknak adom tovább,
akik még hisznek a szerelemben.

Októberi tél

Hajnalban még
kifehéredtek a cseppek,
reggelre apró, fehér süveg fedte
az oszlopokat, ágakat,
aztán derengett az ég,
föltámadt a szél,
fölszáradt minden,
csak látogatóba jött
az októberi tél

Város a dombról

A város tetőinek káosza alatt
motorok monoton zajába
kerekek sikolyai hasítanak.
Nyíló ablakokon csillámlik a fény.
Puha pára úszik az ég felé,
város fölé emeli a madarak
mágikus énekét

Életkérdések

Nem bosszant az alázat,
amúgy is csak árnyalata
van az elmúlásnak.
Gyerekkortól öregségig
a képek megmaradtak.
Dicsőséggel szembenézni,
hitet adni, szenvedést,
veszteséget elviselni, örülni,
ha az ég tündököl...
Istennel az ember önmagán is győz.

Állapotom

Szeszélyeket már nem kívánok,
jó, ha előre látok.
Virág, bor, beteljesült férfikor,
mosolygó lányarcok,
belőlem való gyermekek...
Mit kívánhatnék még a világtól?

Egyszerűsítés

Bölcső és koporsó
ugyanabból.
Szentséges ágyak
és ágyékok.
Aztán csak hagyatékok,
ha egyáltalán
érdemes volt megszületni.

Testamentum

Még nem telt le az időm.
Dolgozom, szeretek,
igazán nem tehetem, hogy
itt hagyjak mindent,
csak akkor, ha előkészítettem az utat,
de még sok minden van hátra.
Monoton romokon építkezve,
hátha eljutok odáig, hogy időm, tudóm
és a világ megállhat.
Akkor egy szál virágot hozhatsz,
legyen mosoly az arcodon,
hiszen tudod, hogy vidám vagyok,
konyhaszagok szállnak majd utánam,
elbukom egy nagymérvű sakkjátszmában,
de lesz majd egy fontos parti,
hasonlatok nélküli találkozásunk.

Hollósy-Tóth Klára

Júliusi fények

A víz színén az elpihent ég
vörösen reszket lelkesen,
a fénynyalábok függén, lengén
lebegnek át a díszleten.

Visszaszórja a naplementét
a víz arcának selymiben,
lázrósákkal lázítja csendjét,
míg szép csendesen elpihen.

Talán fenn a menny lehet ilyen,
mint ez a fényjáték amilyen,
a vízszintre esve ferdén,

ahol szivárvány színeiben
remeg a lég és a végtelen,
mely időtlen, mint egy festmény.

Alkonyodik

Alkonyodik, kihunynak a fények,
karéjba hajlik a bíbor horizont,
hálát adunk a lét Istenének,
ki minden igazságot némán kimond.

Sziporkázó csillagok az égen,
köztük a hold az egyetlen hű barát,
világít a maga hús terében,
kölcsonözve az alkony hangulatát.

Csendbe hal az élet, az éjbe száll,
minden zaj elül, földre pára száll,
anyakezek a simogató szelek.

Nyugszik a természet, elsötétül,
pihen az élet, új napra készül,
tereket ölelnek Isteni kezek.

Káprázat

Bíborvörös szaladt szét a dombon,
az alkonyégbolt gyönyörjelmeze,
megrekedt meleg folyt át a lombon,
az értünk lenyúlt Mindenség keze.

Beragyogta a roppanó csendet
az édes érzések forró láza,
s átsütötte bőrömmön át tested,
a feltörő láva hullámozása.

S már közös szikránk máglyaként égett,
magadhoz öleltél, öleltelek,
szétáradtak a teltlángú fények
rád, zárt pillák mögött éreztelek.

Szerelmet lelt, jövőtlent a lélek,
s nem érzett külön sem engem, sem téged.

Úgy őrzöm

Úgy őrzöm ezt a fájdalmas szerelmet,
olyan mélyen és olyan görcsösen,
mint tengerszem a hegykoszorús csendet,
ahogy homokos partot a főveny,
ahogy az erdő mély öle a fákat,
ahogy a fák erő gyümölcseik,
ahogy a föld őrzi magán a tájat,
és rögei a föld elemeit,
ahogy a hajnal az éjszaka neszét,
ahogy szerető anya magzatát,
ahogy burka őrzi féltőn a gesztenyét,
ahogy a föld a napnak sugarát,
ahogy az este őrzi némán csöndjét. –
Így érdemes csak emlékezni rád!

Egy este Velencében

A Szent Márk téren minden fény kilobban,
csend települ lassanként a tájra,
a szent szája az éjfél kiáltja,
csorog a víz az agg kanálisokban.

Sötét gondolák ringanak sorokban,
tengerhangok zengő ritmusára
játszik a víz csillámragyogása,
míg hűs szelek illatokat sodornak,

mint álomraj, a néma sóhajsereg,
a fellegárnyak szelíd, hű szellemek
a fényekkel villódzó habokban.

Lángra gyúl a sok szellemelme álma,
visszajárva, feltámadásra várva,
a holdfényel a falakra lobban.

Kinyilatkoztatás

Vagyok a Kezdet, s vagyok a Vég,
a létet őrző búzaszem,
vagyok az orom, a szakadék,
létezem, ha hiszed, ha nem.

Vagyok a Pont, vagyok a Vessző.
Hol vagyok? Benned rejtezem,
a téged óvó, sosem feddő
Remény vagyok, Tény, Rejtelelem.

Vagyok a Minden és a Semmi,
maga a Szabály, Fegyelem,
vagyok csak alig leheletnyi
mégis, a Törvény s Kegyelem.
A sejthető, de láthatatlan,
ha kellek, ott vagyok veled,
semmit adok, és mindent adtam,
mikor megteremtettelek.

Téged Isten...

Téged Isten orvosul küldött...
(Elizabeth Barrett Browning)

Téged Isten büntetni küldött,
kétélú kardnak, mely mély sebet vág,
és hogy a hűség tölem el ne szökjön,
adott melléd őriző kitartást.

Mily' különbség, kit minek küldött,
kinek öröm jut, kinek sorscsapás,
mint Sziszüphosz a kővel, veled küzdött,
és küzd ma is a hozzád tartozás.
S minden új perccel, minden új nappal
a veszteség fájó szablyája szabdal,
lelassítja az áhított véget,
újraalkot érzésemben téged,

és marad minden úgy, ahogy volt,
a hűlő szerelem, az eltékozolt.

Ősz végi elégia

Sötétedő, szürke homály,
leszálló, sűrű köd lebeg,
elmúltak a nyárcicomák,
csak az emlékük cseveg.
Meredeznek tar karú fák,
zsolozsmáz az alkonyat,
lassú, kimért egyhangúság
ad halkan rekedt hangokat.

Olasz Valéria

Ahonnán jöttem

Sohasem felejttem
a szántóföldek sírását,
az izzószemű napraforgók zörejét,
apám kert alatti vesszőfutását,
ahogyan kereste Isten lábnyomát
s kenyerét.

Én, aprócska gyermek
felocsúdtam,
csüngtem a tájon,
széllél perlekedtem,
fényből fontam glóriát
anyámon.

Mert az volt ám a nyár,
növekedni
gyermekkorom aranyán.
A délibábos réten
aratóknak ebédet cipeltem.
– S ha kóstolhattam volna! –
Arcom belepirult az alkonyba,
mert keresztűzén a fénynek
akkor már a
megvilágosodás
jelei égtek!

Akár a csillagok

Emlékezésül a párizsi áldozatokra

Piéta-gyermekek
kiterítve
az éj leple alatt
Európa a sírjuk
és Európa sír

szó nem hagyja
el az ajkakat
a szabadság hídjáról
galambok szárnyalnak
magasba
s úgy ragyognak
akár a csillagok.

Fogadalom

Hallgatom hallgatásodat,
hallgatod hallgatásomat.

Fájni kezd
ez a mély csend!

Lassan megtörök.

Szeretem...

Szeretem a pannon illatú levegőt
a ringató janusi mandulafaágat
a roskadó bősséggel dúsgazdagon termőt
ha illatozik fája tavaszi virággal.

Szeretem a magyar hon fölötti eget
hol titkokat súgnak esti csillagok
és szeretem a hajnalt ahol felébredek
hol a földnek parányi gyermeke vagyok.

Szeretem a múltat mert elhozták a jelent
Adyt Kosztolányit soha meg nem untam
tudom hogy magyarnak lenni mit jelent
őseimtől a túlélést itt megtanultam.

Szeretem a szót mely kiejtve kötelez
„lélektől lélekgig” szájról szájra adni
s míg e földet végleg magamhoz ölelem
szeretnék mindvégig magyarnak maradni.

Földöntúli

A végtelen közepén várlak
hol nincs tér és idő
kiszolgáltatott leszek tudom
ezen a járatlan úton
de a lebegésbe még
nem halt bele
senki.

Megúsztam hát

(egy baleset után)

Vígságomat
váltja most fájdalom,
nézzétek el nekem,
hogy ma fáj dalom.
Tudatomon átsuhan
a lélek, a haláltól
én bizony félek.

Még ölembé hull az ősz,
szél-tépett levelek
ringanak karomban,
ringatjuk egymást
múló fájdalomban.

Megúsztam hát!

Még nem fogad be
földi enyészet,
csak az időn ejtett sebet
a mindenható természet.
A hold újra felnevet,
és a nap is, miként felnevelt.
Csupán egy próba volt,
kacag a lélek.
Lám, újra este van,
a legfényesebb
csillagra nézek,
s „csodálkozom, hogy élek”

Szőkevény szavak

A magyar beszéd gyönyörűségére

Egyre szöknek a szavak
el tőlem s vissza hozzám
belőle táplálkozunk én és
gyökerekre feszített hazám

nyelvemen a tavasz kivirágzik
pompás a kert feltámadásig
illatos olajfák hegyén
visszaszökik hozzám a nyár is
– szárnyaló zöld szőkevény –
kúszik tekereg az idő gyökerén
s amikor a fák szellőszava hull elém
szédülten bolyongok Kárpátok erdején

Ti mély bölcsőben ringató
anyatej-illatú szavak
ragaszkodom hozzátok
ti szőkevény-rakoncátlanok
mert e föld keblén nélkületek
nem vagyok Magyar
nem vagyok Asszony
nem vagyok Ember
jöjjetek hozzám akkor is vissza
ha véretem issza tenger
ha betakar földi humusz
szóljon fölöttem tiszta szavakkal
az égi torokból áradó
örökzöld Himnusz!

Csillagok hatalmában

Oly közel most az ég.

Felsebzi szívem csillagok lázadása.
Nyújtóznom sem kell, valamennyit elérem,
begyűjtöm őket hajnalhasadásra.

Oly közel most az ég,
s én virrasztok lázadó csillagaim fölött.
Egyik oly kicsinyke, gyermek még,
szemem sarkában parányi szikra.
Másik rakoncátlan, szertelen kölyök,
tombolnak benne kamasz-öszönök.
A legnagyobb, felnőtt hajnalcsillagom,
már oly fényesen és bátran beragyog
emberi szívem közepébe,
szinte fáj, s már én is lázadok,
hogy csak egy gyöngé, esendő nő vagyok!

Fölém hajol a hatalmas ég,
magamra húzom felhőtakaróm,
s végül engedem, hogy védtelen
földi testemen átragyogjon
a csillagos álom-végtelen.